

Asia: VN/18838/2024

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi uuden päästöttömän rakennuksen energiatehokkuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunnon antajasta

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK, "S-ryhmä") kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotukseen. S-ryhmä on tehnyt pitkäjänteistä energiatehokkuuden parantamista ja oman toiminnan päästöjen vähentämistyötä jo lukuisia vuosia sekä tavoittelee toiminnassaan energiatehokkuuden ja päästövähennysten osalta saman suuntaista kehitystä kuin asetuksen taustalla oleva rakennusten energiatehokkuusdirektiivikin.

4 §

Mielestämme on hyvä, että luonnoksessa on esitetty säilytettäväksi aiemmista määräyksistä tuttu jaottelu eri rakennustyyppeihin.

Energiamuotojen modifiointi (kertoimien pienentäminen osoittamalla, että hankitun energialajin uusiutuvalla tuotettu osuus ylittää 52 %) pohdituttaa siitä näkökulmasta, että sallisiko tämä energiatehokkuudeltaan nykytasoa heikomman rakennuskannan toteuttamisen. Kuitenkin samaan aikaan kiristynvä vaade lämpölämpöiden määrittämisestä ja sitä kuvaavan tasauslaskelman raja-arvovaateen kiristyminen estää kuvatuslaisen toiminnan.

4a §

Esitetty menetelmä kasvihuonekaasupäästöjen laskemiseksi on selkeä, eikä meillä ole menetelmään liittyviä huomautuksia, paitsi siltä osin kuin se koskee kansallisen päästötietokannan sijasta käytettävää vahvistettua tai sertifioitua verkkokohtaista kerrointa. Katsomme, että mikäli tällaisesta menettelystä säädetään, sen tulee olla tasapuolisesti sovellettavissa kaikkiin energialajeihin (kaukolämpö ja sähkö).

On tarve selventää termiä ”verkkokohtainen”, jonka voidaan ymmärtää tarkoittavan sähkönmyyjän ja ostettavan sähköenergian laadun sijasta paikallista jakeluverkkoyhtiötä (sähköverkon haltija), joka ei voi vaikuttaa hankittavan sähkön laatuun. Vastaavasti kaukolämpöverkkoon viitattaessa jää huomioimatta mahdollisuus, että samasta kaukolämpöverkosta voidaan hankkia joko tavallista tai uusiutuvaa kaukolämpöä. Energian laatu riippuu siitä, millaisen sopimuksen rakennuksen käyttäjä on valinnut. Ehdotamme, että termiä ”verkkokohtainen” täsmennetään vähintään perustelumuistiossa siten, että sillä tarkoitetaan rakennukseen hankittavan energian laatua (tai että sillä tarkoitetaan rakennuksen sisäverkkoa, kuten liittymämittareiden jälkeistä kaukolämmön vaihdinta tai sähköverkon osaa).

4b §

Raja-arvoja sisältävässä taulukossa ei ole mainittu käyttötarkoituseriä 9. minkä käsitämme tarkoittavan sitä, ettei erityistä raja-arvoa ole asetettu. Selvyyden vuoksi asia olisi syytä kirjata, kuten 4 § E-luvun raja-arvoja sisältävässä taulukossa.

19b §

Tavoitteen saavuttaminen on haastavaa erityisesti liikerakennuksille, jotka käyttävät paljon sähköä taloteknisten järjestelmiensä toimintaan.

Laskentaesimerkkejä tutkittaessa ja tarkasteltuamme ehdotuksen vaikutuksia joihinkin tyypillisiin liikerakennuksiin, on käynyt ilmi, että E-luvun laskenta modifioituilla energiamuodon kertoimilla on olennaista, jotta uusiutuvan energian vaade voidaan toteuttaa kustannustehokkaasti ja välttämällä vain laskentateknisistä syistä tehtäviä investointeja.

On syytä huomioda, että valtakunnallisesti määritelty uusiutuvan energian osuus 52 % (prosentti-kertoimena 0,52) on lukuarvoltaan suurempi kuin kaukolämmölle ehdotettu energiamuodon kerroin 0,38. Näin ollen sellaiset rakennukset, jotka E-luvun laskennassa tarkoitettulla tavalla laskettuna kuluttavat selvästi (n. 2,7-kertaisen määrän) enemmän kaukolämpöä kuin sähköenergiaa, täyttävät vaatimuksen automaattisesti. Tällaisia rakennuksia ovat esimerkiksi asuinrakennukset. Liikerakennusten osalta tilanne E-lukulaskennassa tarkoitettulla tavalla laskettaessa on yleensä se,

että laskennallista sähköenergiaa kuluu enemmän kuin kaukolämpöä, ja koska sähkön energiamuodon kertoimeksi ehdotettu lukuarvo 0,9 on suurempi kuin 0,52, muodostuu E-luvusta aina suurempi kuin laskennallisesta uusiutuvan energian määrästä. Näin ollen liikerakennus, joka laskennallisesti kuluttaa sähköä enemmän kuin $(1/2,7 \approx 0,37)$ n. 37 % laskennallisen kaukolämmön kulutuksen määrästä, voi täyttää uusiutuvan energian vaatimuksen ilman kohtuuttomia ja muuten kannattamattomia investointeja ainoastaan siten, että se hankkii alkuperävarmennetusti uusiutuvaa sähköenergiaa.

Perustelumuistiosta

Asetusluonnoksessa on tunnistettu selkeästi, että rakennuksen käyttäjällä on merkittävä vaikutus energiankäytön päästöihin sekä uusiutuvan energian käytön lisäämiseen rakennuksissa energianhankinnan keinoin. On aiheellista huomioida, että valtakunnallisesti (ja laajemmin pohjoismaisessa sähköjärjestelmässä) sähköntuotanto on edennyt merkittävästi vähäpäästöisempään suuntaan. Viime vuosina on huomattava määrä uutta sähköntuotantokapasiteettia rakennettu perustuen uusiutuviin energialähteisiin, erityisesti tuuli- ja aurinkoenergiaan, jotka eivät perustu polttamiseen vaan ovat aidosti uusiutuvia.

Perustelumuistion laskentaesimerkeissä on käsitelty E-luvun ja uusiutuvan energian määrän laskentaa vain asuinrakennusten osalta. Energiamuotojen kertoimien modifioimista on käsitelty vain kaukolämmitteisen omakotitalon osalta. Selvyiden vuoksi olisi toivottavaa, että perustelumuistion laskentaesimerkkeihin lisättäisiin vastaava laskentaesimerkki, jossa sähkön energiamuodon kerrointa modifioidaan myös sellaisen liikerakennuksen osalta, joka käyttää uusiutuvaa ja päästötöntä sähköenergiaa.

Loukkola Matti
SOK / S-ryhmä